

NÉMETHNÉ RÁCZ LÍDIA

EMLÉKEZZÜNK RÉGIEKRŐL ....

100 ÉVE HALT MEG DR. ENGEL GYULA FÜREDI FÜRDŐORVOS, ÍRÓ, FESTŐ
(ZALAEGERSZEG, 1844. DECEMBER 12. – BALATONFÜRED, 1911. DECEMBER 27.)

A füredi fürdőorvosokkal foglalkozó publikációk ritkán említik a nevét, pedig közel 40 évig gyógyított itt, először Orzovenszky Károly, majd Huray István és Mangold Henrik orvosokkal együtt. Pápán a bencéseknel tanult, Pesten a piaristáknál. Orvosi tanulmányait Bécsben végezte, diákként együtt lakott Munkácsy Mihállyal. 1870-ben szerezte meg orvosi oklevelét, majd a városban maradt, és kórházban kezdett gyógyítani. 1872-ben Balatonfüreden telepedett le gyakorló- és fürdőorvosként. 1874-től a Balatonfüredi Szeretetház orvosa. (Később az 1906-tól működő Állami Polgári Fiúiskola orvosa és igazgatótanácsának tagja is volt haláláig.) 1878-ban Zala megye tiszteletbeli főorvosává választották. Ebben az évben jelent meg Jalsovics Aladár *A balatonfüredi gyógyhely és kirándulási helyei* című könyve, melynek egészségügyi és fürdészeti mellékletét ő írta. 1882-ben megválasztották a Balatonegylet gyógyászati szakosztályának titkárává. 1892-ben megnősült, felesége Mohácsi Sarolta színésznő, Blaha Lujza egykori pályatársa volt. Ettől kezdve Budapesten gyakorló orvos, nyaranta Füreden fürdőorvosként tevékenykedett. A sokoldalú, művelt, kedélyes, művészhajlamú doktor a fürdőhely társas életének aktív szervezője volt. Szívesen festett csendéleteket, balatoni tájképeket és arcképeket is, pl. 1888-ban a szeretetház létrehozójáról, Molnár Aladárról. Blaha Lujza füredi barátai közé tartozott, a színésznő naplójában szeretettel emlékezett meg róla. Nyaralója az 1893–1896 közötti években épülhetett a Blaha Lujzától vásárolt telken. (Ma Blaha Lujza u. 5.) Az épületben a Tourinform Iroda és a Balatoni Borok Háza működik.

Tárcái, füredi tudósításai rendszeresen jelentek meg a *Veszprém* és a *Veszprémi Független Hírlap* című lapban. Írásait két kérdőjellel jegyezte. *Művészet és szerelem. Balatonfüredi novella* című kötetét Keszthelyen adták ki 1887-ben. *Egy agglegény bűnhődése* című színművét 1891-ben a füredi színházban mutatták be.

Engel Gyula a Vázsonyi utcai zsidó temetőben nyugszik. Sírjának fedelét már korábban összetörték, ma sírkövének egyik, héber feliratú része a földön fekszik. Varga Lászlóné 2004-ben megjelent, a balatonfüredi zsidó temetőt bemutató könyvének fotóján még épségben állt az obeliszk.

Engel Gyula sírja ma
(Némethné Rác Lída felv.)

Halálának 100. évfordulóján egy rövid füredi vonatkozású írásával emlékezünk rá. [*Veszprém*, 1876. nov. 26. (48. sz.)]. Hiteles beszámolóját olvasva felidézhetjük, hogyan töltötte egy napját három angol vendég 135 évvel ezelőtt, szeptember 18-án a már bezárt, elnéptelenedett fürdőtelepen. A szöveget minimális javítással, a ma használatos helyesíráshoz alkalmazkodva közöljük.

Az íráshoz két érdekes adalék: Écsy László fürdőigazgató naplójának 1876. szept. 17-i bejegyzéséből tudjuk, hogy aznap bezárt a fürdőintézet, de érkeztek angol vendégek, akik néhány napig itt szándékoznak maradni, mert a vidék s a hely tetszik nekik. Szept. 20-án aztán az utolsó vendégekkel együtt a három angol is elutazott. Miután Engel Gyula írásában pontosan megnevezi a napot, valószínű, hogy ők az Écsy által említett személyek.

A feltételezést megerősíti, hogy *A Balatonfüredi fürdő-vendégek névsora* szerint az 1677., 1678., 1679. számú utolsó látogató abban az évben az „Angolország”-ban lakó Harfort, Johnson, Iracy nevű „magányzó” volt, akik az Új házban, a mai kórház épületének helyén álló szállodában kaptak szobát. Bár nevük az utolsó dátumnál (szeptember 14.) szerepel, bizonyosra vehetjük, hogy róluk írt Engel Gyula. Utánuk ugyanis már nem jegyezték fel több vendéget, érkezésük napján le is zárták a fürdőnévsort.